

Mahjas Weefis.

Ar pascha wifuskehliga angsta Keisara wehleshanu.

28. gada-

gabjums.

Mahjas Weefis isnahk weenreis pa nedetu.

Maksa ar peesubtishanu par pastu:
Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 l.
bes Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
bes Peelikuma: par 1/2 gadu — " 85 "

Maksa bes peesubtishanas Rigā:
Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 l.
bes Peelikuma: par gadu 1 " — "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu — " 90 "
bes Peelikuma: par 1/2 gadu — " 55 "

Mahjas Weefis teel isdotā sestdeenam
no plkst. 10 fablot.

Maksa par flubinaschanu:
par weenas flejas smalku rakstu (P. tit)-
rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem,
maksa 8 lap.

Rebalzija un ekspedizija Rigā,
Ernst Plates bilschu- un gramatu-bru-
katawa un burku-leetuwē pee Pēstera
basnijas.

Diabdisajs. Jaunatāhs sinas. Telegrafa sinas. Gelfāsemes sinas: Riga. Palsmane. No Beswaines. Is Alojas. No Weetalwas. Is Keel-Behrjes. No Scheimes. Is Leewatas. Peterburga. Maslawa u. t. pr. — **Ahrsemes sinas:** Politiskā pabrīstāts. Seemel-Amerika. — Kas ir tautiski laikraksti? Rīgas Latweeschu beecribas gada pabrīstāts u. t. pr. — **Peelikumā:** Salas waldneeki jeb brahlu miblestiba. Tehwa mahte un dehta meita. Graudi un seedi.

Jaunatāhs sinas.

Riga. Mūshu Latweeschu teatris jem Abdol Allunana wadišchanas nedauds gaddis milsu solus us preekšču spēhris, tomehr lihds šchim wehl ne-eespehja israhdit Latweeschu walodā pilnigu operu (dseefmu un musikas-lugu); bet nu mūshu teatris to panahjis: šcho šwehtdeenu, 13. februari, teatra draugi dabuhs redset pirmo Latweeschu operu Rīgas Latweeschu beecribā. Jaw šchis atgadujums, ka dabuhs pirmo reisu redset operu, ir eewehrojams, bet šchis operas israhdijums turklabt wehl ir mūshu uszihtigo akteeru un aktrischu benefize, kas til daudis jaunku wakarū teatra apmekletajeem jagahdajuschu bes kahdas atlihdšinaschanas, bes ween, ko benefize wineem atmet, tapehž lai neweens teatra draugs nepalaktu mahjās, us teatri ne-no-eebamš.

Widsemes gubernatora fungam, kā „Rta f. St. u. L.“ dsirdejuse, esot atsuhtita Keisariškas Majestetes dahwana pagastu waldem, fastahwošcha is wahkeem ar kahdahm 70 bildehm katrā. Bildeš israhdot daschadus jo eewehrojams atgadujums is nelaiķa Keisara Aleksandra II. dsihwibas un waldibas laika, fastot no wina behrmu deenahm lihds breefmigai nahwes stundai. Schim bildehm peeliktis jewischšs isskaidroschanas rakstis Kreewu walodā. Tahds bilschu krahjums buhšot ari pirkt dabujams, par 1 1/2 rbl. eksemplars; jenneeki warešot to pirkt par 1 rbl. Schim brihšcham tikai 800 eksemplari esot eesuhiti.

Widsemes gubernas awisē issludinata Wisaugitaki apstiprinata taksa par procentu nodoschannu, kas nemama no lopeem, ko dšen us Rigu. Schi taksa nosaka:

1) No lopeem (Widsemes lopi) Jgaunijas traktā, ja a) baroti: par wehrš 40 kap., par gowi 30 kap. un par teku 25 kap., b) nebaroti: par wehrš 22 1/2 kap., par gowi 15 kap. un par teku 12 1/2 kap.

2) Balt-Kreewijas un Dona traktā (Stepu lopi) par nebarotu wehrš 45 kap., par gowi 25 kap. un par teku 20 kap.

3) No lopeem, kas suhtami ahrsemes: par

wehrš 65 kap., par gowi 40 kap. un par teku 25 kap.

4) No prasteem Kreewu lopeem (kas naw Stepu lopi), kas partijās us residenzehm un zitahm pilsehtahm dsenami pa Jgaunijas un Archangelskas trakteem: par wehrš 10 kap., par gowi 7 1/2 kap. un par teli 5 kap., bet pa wiseem ziteem trakteem: par wehrš 20 kap., par gowi 15 kap. un par teli 10 kap.

Walmeeras kreises-teešā, jenneeku gruntneeku konkursa deht, 10. un 11. martā tiks pahrdotas wairakšolischanā: 1) Jahnam Skrasin peederigas, 13 dahld. 81 gr. leelas un par 3259 rbl. pirktas Buschu mahjas, Putschurgas pagastā (Matihschu draudse), un 2) Lenisam Blumberg peederigas, 37 dahld. leelas un par 6210 rbl. pirktas Kreenu mahjas un 26 dahld. leelas par 2404 rbl. pirktas Jaun-Muhrneeku mahjas, Bez-Attes pag. (Waltenbergas draudse). (B. W.)

Tutuma. Tukumneeki 19. un 20. februari dabuhs baudit teatra preekus, jo Rīgas Latweeschu akteeri minatās deenās isrihkos tur teatra israhdijumus.

Kā statistikeem daschreis war plahni iset, par to „Goloss“ stahsta šchahdu atgadijeemu: „No wifahm semstehm — tā raksta minetā awise — wiswairat pasihstama tikuse Rasaness semsto; pasihstama wina tikuse ne zaur prahribu un ruhpihu preekš semes labklahšchanahs, bet zaur ihpasehibahm, kas parahdahs tad, kad Deews zilwekus sit ar allibu. Behž Maslawas semstes preekššchimes, ari Rasaness semste lika sakraht statistiskās sinas par jenneeku ekonomisko stahwolkli, par winu semes-pirščanas lihdslekeem un par eeme-fleem, kadeht eedšihwotaju fainneezibas spēhti gadu no gada wairak kriht. Is tahdu sinu tagad isdotā otra krahjuma israhdahs, ka pee Rasaness gubernas jenneeku behdiqā stahwokka wainigi it ihpasehi muischneeki, zaur to ka wini jenneekus us zeetako wihši issuhž un, kā sinojumā teiktis, wisai neschehligi isturahs pret jaweem „jaunakeem brahleem“. Par scheem sinojumeem, kas tatschu dibinajahs us ne-apgahschameem fakteem, tagad nahlahs geuhti zeesti tā newainigai grahamatai,

kā pahrdroscheem statistikeem un semstes waldes preekšcheekam, pehž kura programas statistiki strahdajuschu, jo Rasaness muischneeku leelakā data nodewa grahamatu isrihžinaschanai, atlaida statistikus no deenasta un no-jodija semstibas waldes preekšcheeku us isdewumu samaksu is sawas kules par statistisko sinu krahšchanu un drukaschannu.

Rasana. Pee tureenes uniwersitetes profesora Dr. Schominkowa schinis deenās no-nahza kahda seeweete un peeteizahs par kehšchu. Winu peenehma un tani pat wakarā wehl wina sawas leetas, fastahwošchas is masas palas un leelas kastes, nonesa jaunajā weetā. Bet mahjas funis wifu sawu wehribu greeša us kasti, tā ka ari profesors us to tapa usmanigs, un kad poliziju atsauga palihgā, tad israhdijahs, ka kaste bij breefmigs tehwinseh ar nashi un rewolweru. Kehšscha, kā ari winas „kustinamā“ manta sinams apzeetinata.

Telegrafa sinas.

Bukareschte, 9. februari. Pret Donawas kommissijas nolehmunu, ari turpmal paturet brihw-ostas, Rumanijas waldiba sagatawo pretrakstu, kura teel aprahdits, kā brihw-ostu patureschana nesader ar winas intresehm.

Romā, 10. februari. Par konsula apwainoschannu, Italija dabujuse gandaribu. Porta pawehleja Tripolises general-gubernatoram, issazit noschehlojumu konsulam. Wainigee nosoditi us zeetumu.

Madridē, 10. februari. Is Manilas us Madridi atnahkuschas sinas, ka starp Zihlipinu salahm braudams damflugis sprahdsis, zaur ko 10 zilweki dabujuschu galu.

Berlinē, 11. februari. Walfšsweetneeku fapulze eefahltais pahrspreedums par basnijas leetas isdoschannahm peerahda, ka starp waldibu un ultramontanu walfšsweetneekem ir stipra plaisna.

— Bahwests janehma pee jewis firnu Radswilu un ta laulato draudseni. Kad nu firšs Radswils ir keisara generaladjutants un pilspagalma katohu galwa, tad wina farunashanai ar pahwestu preekšir politikas swaru.

Geschiedenes finas.

Widemes landmarschalam, kambarkungam v. Voel, la „Wald. Wehstn.“ sino, 30. januari bijis gods, no Keisareenes Majestetes titi peenentam.

„**Austras**“ kugneezibas beedribai bija 3 februari domes sapulze. Pagahjuscha sapulze no domes eevhletee revidenti: kaufmanis A. Ballods, kugu-kapteins J. Johansens un kaufmanis K. Oss, sinoja, la wini beedribas rehkinis un kasi rewidėjuschi un atraduschi kahrtiba. Pehz scheem rehkinem, la pirmā dalibas-naudas eemakfa notifuse 6. aprili 1882. gada un la lihds gada beigahm pee beedribas bijuschi peedalijschees 337 beedri ar 55,554 rbl. 77 kap.; ar scho kapitalu esot pelniti 4357 rbl. Peknas isdalischamu pahrspreeschot, dome nolehma: a) Kugu nobilshana atlikt 8 un reserwas kapitalam — 5 proz., b) Atlikumu isdalt beedreem tahda kahrtā: beedri, kas sawu dalibas naudu eemakfajuschi lihds 1. septembrim, dabun 19 proz. us sawu eemakfajumu (t. i. 15—30 proz. par gadu rehkinot); beedri kas titai pehz 1. septembra peedalijschees, ta la wini eemakfajums pee pelnas panahshanas wehl neko dauds naw warejis palihdsiet, — pa 1/2 proz. par mehnesi, c) Dilshanas un reserwas kapitalus noguldit Rigas hipoteku beedribas kihu-sihmes. d) Rehkinu pahrslatu sewischi nodrutat un pefuhtit katram, beedram. — General-sapulzi nospreeda fasaukt us svehdeenu, 27. februari pulksten 3 pehz pusdeenas, Rigas Latv. beedribas nama. General-sapulzei buhs jaapstiprina domes rehlini un ja-isdara beedribas statutos nosajitahs zelschanas. — Tahlak tika sinots, la preeksch beedribas jaunū kugu buhwes ofoli kurseme jaw teelot sem kapteina J. Leepina wadischanas zirsti, un us juhmali pee Kesterzeema westi. — Pehz beedribas kaseera sinojuma, januari sch. g. bija kahrt nahfuschi 36 beedri ar 4160 rbl. Bes tam Bornholdt lgs esot dabujis no K. Waldemara lga is Wlaskawas 2907 rbl., kuras bijuschais Wiattas gubernators Tsharikows fuhtijis la sawu dalibas naudu, bet kas, Bornholdta lga aizeloschanas deht us Italiju, kafe wehl ne-esot nodoti. — Zhsto dalibas sihmju isgatavoschamu atlika lihds tam laikam, kad beedribas statuti buhs apstiprinati; wini esot jaw eefneegti gubernatora lgam, deht apstiprinaschanas isgahdashanas. (B. W.)

Saur polizijas kontroli fuhrmani janwara mehnesi soditi 104 gadijums: 3 ar aresti no 1—60 deenahm, 63 ar naudu un 38 ar rahjeenu. Bes tam 4 pretshu wedeji dabuja rahjeenu un weens kugu kutschees tika sodits ar naudu. Ne-isschirti palika 29 leetas.

Palsmane. 2. februari bij mums svehtku deena, jo mahzitajs Brandt lgs schini deena draudsi sapulzinaja us sawu 25 gadu jubileju. Us scho deenu bij sanahfuschi wairak mahzitaju — runu tureja Brandt lgs, pats Wallas prahweits Kupsera lgs un Kenschler lgs, pehdigais runaja aisgrahboschi katru sirdi. 3. februari Brandt lgs eeluhdja us goda maktiti wisus draudses preekschneelus, bet daudsi scho luhgunu ne-ispildija, sawadu apstahlu deht. Mudrais.

No Zeswaines. Schē eet wijs pa wezām; isrihkojumu naw nekahdu bijis. Kahda

eemesta deht schē wijs eet tif lehni, newar sinat, bet la domajams, tad materialiga truhziba buhs wainiga, jo wijs zilwekt runa par scho truhkumu. Preeksch kahdahm nedelahm atpakal isrihkoja garigu konzertu Zeswaines basniza, bet eenahkums bijis mas; pehdigi laiduschi bes bitetehm basniza, lai ta tufschā nepaliktu. Zeswaines nahburgu Nistujas walsti, Bultschu mahjas nodegusi rija ar peedarbu un tanti sadods weens jaunus, lihds 24 gadi wezs jauneklis. Melaika jaunekla atlikuschos kaulus 23. januari guldinaja jemes kleppi. Nahburgs.

Si Alojās. Pee mums Alojesechem paldees Deewam, attihstiba un tautissee zenteeni top topti stipraki, la preekschgaddz un nedus wairs gara meega. Labs laika gabals jaw ir pagahjis, kamehr zehluschees daschi zilwezibas draugi, kas ar raksteem un runahm ir norahdijuschi, kahda buhschana muhsu mihla Aloja stahweja un ir isdewees dauds mas, tautas garu peenahzigā wihse zilā; lai un gan newaram leelitees, bet esam fasueeguschi, la atsihtam, kas pee muhsu tautu attihstibas ir un kas wehl truhkst. Reisahm dsird ari no isrihkojumeem runajam, dsird ari kahdu weesigu wakarū pawadam, kur jaunekli un jaunekles pasihstahs ar beswainigeem preekem un glihti preezajahs. Stipri puhlejahs ari skolū sinā, jo, kas mas ween spehj, raida sawus behrnus draudsu un pilsehtu skolās. Sahk pamajam atmest krogupreekus, jo daschi krodshneeki fuhdsahs, la wini pelnas awoti stipri masinajotees. Behdigā buhschana wehl stahw muhsu W. pagasts, jo tur ir eeradums jaunekleem un jauneklehm sapulzetees krogā. Kur tad jaw galwinas labi fahildijuschi, jaunekli sahk ar jauneklehm tratot: danzo, brehka, dsird daschus nekainigus wahrdus runajam un nekainigas singes dseadam. Mineta pagasta G. krodshinich, kas isklatahs, la kahds wezs un ne-apkopts lopu mahjoklis, salmu jumis fuedsahs gandrihs lihds semi, zaur stedeli ja-eet krodshina eelshā un daschureis netihruni jabreen gandrihs lihds zekeem, jo prahtigakam zilwekam pawisam netihl ee-eet, bet muhsu mineteem zeemineem ir mihla sapulzes un preeka weeta. Tur daschu labu wakarū, daschs sawu meistarastiki israhdidams notop drihs pee sawa mehrea, la atwod mihkstu gulu weetu stadala us sirgu atleekam. Nomeets.

No Weetalwas. No tureenes „B. W.“ dabujis schahdu sinojumu: Kas schejeenes apgabalū preeksch pahri un wairak gadeem atpakal pasinis, tam tagad loti druhmigi paleek ap sirdi, fahildsinot ta laika fahidhiwi ar tagadejo, tikpat fatiksmes, la basnizas un skolas sinā. Senakas meerigās kopdsihwes weeta tagad eestahjuschees nerimstoschi zihnini, kas peewed daschas wajaschanas un pahrestibas. Pahs basnizu draudses ganam pascham bija jadod leeziba, la apmekletaju flaits loti masinajees. Bet wisbehdigaki stahw ar draudses skolu. Tadeht la newar meera buht ar tagadejo draudses skolas kahrtibu, dauds wezaki ir peespeesti, kaut gan ar leeleem gruhumeem, sawus behrnus zitur iuhiti skolā. (Us Bez-Beebalgas draudses skolu laba dala aisgahjuse un dsird, la wehl iuhitshot.) Turpretim paschu leelais ehrtais skolas nams, pee kura buhwes ne tif ween pagasti sawus sweedrus lehjuschi, bet ari labdarigā beedriba ap 1000 rublu upurejuse, itahw tufschs. (Tas masais pulzinsch

skolneeku, kas tur tagad atronahs, ir titai abbezneeki, waj zitadi samekleti.) Senak no schejeenes draudses skolas beeschi ween audseki eestahjahs waj gimnastijas klases (pat kwarta), waj zitās augstakās skolas; bet tagad no tam naw ko domat. — Waj tur jaw ta la ta gruhds laids wezakeem lai nerit afaras pahs waigeem sawu behrnu laba? — Teescham, behdiga buhschana! — Pahs zitahm buhschana runajot, jafaka, la ari scheitan ar kauschu turibu pateesiba ta naw, la no zitahm pusehm to gribe eeteift. Lai gan schejeenes fainneeki, isnemot kwoteneelus, kuru te laba dala, jaw preeksch 10 gadeem mahjas par dsintu eepirfuschi, tomehr pee wisas usjihibas un tilibas tee no wineem, kuru weenigi no lauleem smel sawas eenahshanas, naw paspejuschi nolihdsinat sawas kahrtigās gadamakfashanas. Obligaziju parads muishai kuran pehz kontrakta jaw wajadscha buht nolihdsinatam, ir pee-audsis pahri par 25,000 rublu leels. Wijs fainneeku dsintpirshanas parads istaifa wehl wairak nekā 240,000 rbl. (t. i. atlikums no pahrdoteem 100 zeemateem un pahrdoschanas summas apaksch 300,000 rbl.). — Un kur tad wehl pagasta un ziti paradi? Muishā esot usdeweuse no dascheem fainneekleem paradu peedsiht, bet la dsird, tad, kaut gan katram jaleezina, la schee tee stingralee un taupigalee fainneeki, tomehr usdoto paradu bes konkurshes newareschot peedsiht. Ziteem fainneekleem gan wehl tagad paradu gaida, bet deesin zif ilgi. — Pehdigi wehl japeemin, la tagad Manaseina lga eerehndi scha aprinka draudses teesu rewidē un peenem katru, kam tahdās leetas ir kahdas runaschanas jeb fuhdsibas. Zabrihnahs titai, la ziti wehl pat tagad nopuhlejahs ispaust schahdas tahdas nepateefas wehtis, la par peemehru pahri deenas pehz revidentu atbraukschanas daschi luhkoja pagastis isplatit sinas, la revidenti garam aisbraukuschi.

Terbatas polizija pagahjuscha gada nonehmuse 93 trihsrublu, 2 peezirublu, 17 desmitrublu un 11 dividemitepezi rublu gabalus, kas wijs bij pakaltasiti. — Schā gada janwara mehnesi wina nonehmuse 1 weenrubla, 3 trihsrublu, 2 desmitrublu, un 4 dividemitepezi rublu gabalus, kas israhdijahs par ne-ihsteem.

Si Leel-Behrses pagasta. Labs laizinsch jaw bij atkal pagahjis, kamehr muhsu pagasta nebij uguns breefmas paredsetas. Te peepeschi, pagahjuscha gada, pirmdeen, 20. dezembri pulkst. 3 nakti istraujeja muhs klabarū sitemi, kuru dewa sihmi, la uguns breefmas tiwuma. Ta ari bij. Uguns breefmas nebija wisai tahlu. Leel-Behrses pagasta Zentschu fainneeka dsihwojamahs ehlas juntu uguns leesmas bij pahrnehmuschas un wijs stahweja weenas leesmas. No istabas bij isglahbuschi wisu mantu, tilkab gahjeji, la fainneeki, la nelas negahja zaur ugumi boja. Ehla bijusi apdroshinata pret ugumi, tomehr shahde fuedsahs deesgan angitu, ja eewehro schi laika dahgo buhwmaterialu un wehl to fadeguscho lopu ehdamo, kas tur atradahs us istabas anguschu paglabats. Sirniga pateiziba teem mihleem palihdsietajeem, kas bij eeraduschees tanti briedi sawu palihdsigu roku sneegt pee uguns breefmu apdshschanas. Behjsch par laimi nebij waren leels, un tamdeht ari pee teem no ledus ap-

falufcheem un no sneega apnigufcheem attah-
fateem ehlu jumteem uguns newareja fawu
laupijumu tahlat isbarit. Uguns zehlfuees
no flurftena. Ari uf istabas augfchas bijis
laba dafa feena jabahfts un pelawu jabehrts.
Tà tad tikai weenigi ta manta tapufi lees-
mahm par laupijumu un upuri. Loti weh-
lejams buhtu, kad it weens uf preefchu tah-
dus atgadijumus eewehrotu un zenftos, zil
fpehdams, tahdàs ehfàs tahdu mantu neglabat,
kura ir loti no uguns fargajama. Ja nu
uguns tahdai mantai tuwojajs, tad glahb-
fehana daschureis rahdajs bes sekmes. —
Iftaba, là jaw finams, ir weena no tahm
ehlahm, kura beeschi ween ar uguni jadsihwo;
tur wehl jo nedroschali tahdu mantu usgla-
bat. Jeru, lo schini finà lopu ehdamais
zitàs ehfàs wairaf eenemtu, warehs gan it-
weens fainneeks peezeest, nekà to, kad winan
zaur tam daschureis nelaimes brihdi wifs tas
tur usglabatais lopu-ehdamais fadeg un pee
tam wehl dandf wairaf fahdhes dara. Kad
nu tagad schini feemas laika, kur ikweenam
lopu flaits wajadfigi ir eestaitits un patu-
rets pehz rudeni eewahkta lopu-ehdama un
tad tas wislabakais un fpehzigakais ehda-
mais fadeg, seens un ptawas, ta ir loti
dahrga un nepeezeeschama fahde, jo tee ari
neweenam naw eespehjami leelakà mehra lee-
net, nedf pahredot; jo ifkatram ir til dandf,
ka winsch pilnigi war seemu iftikt ar faweem
lopeem. — Pehz dascheem tahdeem atgadi-
jumu eewehrojumeem un peedfihwojumeem ir
par derigu atrasts, ka ne to wifu mafako
falnu fanjimu newar tahdàs uguns nedro-
schàs ehfàs usglabat. Tas labakais un dro-
schakais ir arween, wifu pahrejo lopu-ehdama,
lo newar fehkuhnds paglabat, kreetni fakrautà
kandse ftata tuwumà fameft. (L. N.)

No Scheimes. No tureen „Lat.“ dabu-
jis schahdu sinu; Preeks ir redset, là muhsu
teefu buhschanas ir tà attihstijuschahs, ka
naw launs par tahm wehstit. Lihds schim
muhsu pagasta waldbas waldira ta leelaka
nelahrtiba. It ihpafchi starp teefnescheem
bij ta leelaka nelahrtiba. Muhsu teefneschi
lihds schim netika swehrinati, bet tikai isweh-
leti un tà tad fchee strahdaja un spreeda tà,
là Jrfchus teem pawehleja. Bet nu, gods
Deewam ir gals darits zaur muhsu taga-
dejo pagasta wezako J. Tumbil lgu. Grubti
nu gan schim kreetnam wihram nahzajs,
kamehr schahm nelahrtibahm galu padarija,
bet tomehr labam gribetajam dandf ir eespeh-
jams. Zaur ne-aplufdameem publineem ari
muhsu pagasta wezakais panahza no augtas
waldbas to, lo ifkatra jirds wehlejajs, un
proti, ka wiji teefneschi, pirms tee fawu amatu
eesahl lopt, tiktu swehrinati. Un to nu jaw
redsejam, kad jauni teefneschi tika iswehleti.
Pirms tee fawu amatu eesahla lopt, tika tee
zaur daschu waldbas wihru noswehrinati.
M, kaut jel wiji pagasta wezakee tà ruhpe-
tos un gabdatu, là schis par fawahm wal-
dischanas buhschanahm, tad wifur meers un
lahrtiba walditu.

Mwischneezibas finà schini jaunà gadà efam
kreetnns solus uf preefchu spehrufchi. Kreet-
najeem tautifkeem laifkrasteem labs abonentu
flaits ir peenahzis klahrt; it ihpafchi „Latwee-
tim“ un „Balfei.“ Lai gan „Latweefchu
Mwises“ nemahs eeteikt fewi par to labako,
tad tomehr ta weenu treschu datu no faweem
lafitajeem pee mums pasandeja. Ja nu tas

tà arweenu buhs, tad jaw „Lawifchelei“ beh-
digas deenas rahdajs.

Ar jaunu gadu uf muhschigu duju aif-
gahja no Stahgeku fahdschas kahds fainneeks,
Muhrneeks, kas to retu wezumu 115 gabus
bij fajnreedfis. Gandrihs lihds paschai mir-
fehantai bijis fpirgts.

Ari ar jaunu gadu peedfihwojam kahdu
nelaimigu notikumumu. Swehtdeen, 15. jan-
uari tika kahds atftawneeka faldats no firga
nosperfs. Abi ar fainneeku bij braufufchi
no Scheimes uf mahjahm. Kahdas werstes
no Scheimes pabrufufcheem, tos panahza
wehl kahds brauzejs. Pakatbrauzejs, redse-
dams, ka preefchbrauzeji nebrauz pehz wina
prahta, bij laidis garam. Bet kas ir! preefch-
brauzeju firgs iftruhftahs un fahl newal-
damà tratumà fkreer, tà ka par nelaimi uf
akmini uffkrehja; lamauas no aknina da-
bujà treezeenu un faldats, kas lamamu preef-
schà fehdeja, nogahfahs augfchupehd uf ilfim
firgam pee kahjahm. Bet tiklihds faldats bij
uf ilfim nokritis, tè firgs fahka fperft un
faldata dshiwibas swezi isdshesfa. Nelaimigais
teef tagad uf tahs weetas, kur tika nosperfs,
wattets, lamehr nelaimiga peederigee dabuhs
atlauschanu no waldbas to paglabat.

Ponewefchas tuwumà kahdàs mahjäs schinis
deenàs notika kahds jozigis notikumus. Mahjäs
atrodahs kahdu wersti no fahdschas. Blehschi,
mahju fainneeku eewehrodami, ka ir bagats
wihrs, raudfija to aplaupit, bet kas teem it
fehkihi isdewahs. Uf lauwichanas darbu
bij isdewigu laiku trahpijufchi tad, kad ne-
weena wihra nebij mahjäs. To nakti itin
laiku bij kahdi desmit tehwinu eegahjufchi
mahjäs; weens nowilzees flaidri pliks un
tad nostahjees wahrtos, wehja lukturi rokà
turedams un ringu par plezu. Tee ziti
eegahjufchi stali pee firgeem. Seewas schahdu
ehrmu eeraufsidams, bij nobihjuschahs; bet
tomehr weena no feewahm, wifas bailes ne-
eewehrojufi, nogahja uf fahdschu padot sinu
fahdschas eedfihwotajeem, lai nahf fkatitees,
kahds ehrams scho mahjäs efot, kur ari par
laimi trahpijajs fahdschas weetigais uradniks
un mefchlungs. Schee no tahda ehrama da-
bujufchi dsirdet, dewahs ar faweem eerotscheem
uf minetahm mahjahm zil ween ahtri wareja.
Uf mahjahm nogahjufchi, atrada ari tà, là
feewa bij teikufi. Iftabà nemanot eegahjuf-
chi, dewa zaur loqu plifajam pirmo lodi
ribas; ziti pamanijufchi fahla muft, bet to-
mehr laimejajs wehl peejus no blehscheem
nofchaut. Tee fchetri aifbehga. Kreetnns
fpehreens! fefchi blehschi nu ir mafak.
(Latw.)

Is Beetawas rakfta „B. S.“: Leifchu tauta
ir leela no kahdeem diwi miljoneem un 300
tuhftofchu dwehfelem, no kureem lihds 150
tuhftofchu dsihwo Wahzija; ziti wif Kreewi-
jia. Schi tantina ir semes strahdneeki;
leelakai datai no wineem ir fawa seme (reh-
fina ka 63%, kurpretim Latweefchu 63%
buhd drofchi bes semes); seme deefgan augliga
wiswairaf ap to widu, kas wellahs no Scha-
gares uf Dinaburgu; tur ifkufot lihds 20
graudeem. Zitds widos ifkut ne mafak là
8 graudi. Saprotama leeta, ka pee schahdas
rafchas wini materialigà finà ir deefgan
pahrtikufchi un fpehji faweem behrneem ap-
gabdat kreetnu iglihtibu, lai gan preefch
tam wineem ir preefchà likti leeli fehkehrfti.
Preefch schi teikuma ispraschanas drufku
atpakal jagreeschahs. Leifchi tapat ka Lat-

weefchi bija wehrgu buhschanà, kura tur
bij tahdi paschi panahkumi, là ir pee Lat-
weefcheem; atradahs dandf tahdu, kas atteizahs
no fawas tautibas un palika par Poli
pancem. 1863. gadà, kad Poli fahzela
dumpi pret Kreewu waldbu, tad ari tee
Leifchi, kas bij palikufchi par Poteem, pee-
dalijahs pee dumpja. Zaur schahdu tautas
attahpeju peedalifchanos pee dumpja wifa
Leifchu tantina lihds schai balta deenai zeesch
daschus gruhnumus. Tika pawehleis konfis-
zet wifas grahmatas, kas bij isdotas Leifchu
waloda un tad pat ari aifleedsa drufat Lei-
fchu grahmatas ar wineem pasihstameem
Latinu burteem; skolàs tika atkauts tikai
Kreewu walodu là mahzibas walodu issee-
tat. Leifchi, kura no Kreewu waldbas til
dandf laba jaw ir panahkufchi, buhtu lab-
prahit wifam tam peekritufchi; bet ar wa-
lodu skolàs eet grubti. Skolàs, kur leeta
Kreewu walodu, atronam tikai kahdu desmit
fehnu no 7—8 tuhftofch leelas walfts (da-
schàs walfts skolàs gan atronam pahraf par
fintu, bet tur leelakà dala ne-Leifchu).
Sawus behrnns Leifchi mahza mahja, bih-
damees ne no pahrkreewinafchanas, bet no
gruhumeem, kas zelahs no walodas nepra-
fchanas. Zaur scho mehns negribam teikt,
ka Leifchi ne kury neteek attihstibas finà?
Ne buht ne; lai til Latweefchi til naigi do-
tos uf preefchu attihstibas finà. Tiklihds
ka Leifchu sehns mahja ir deefgan pamahzits,
tehws to tuhlt lihds ar ehdamà materiala
weffumu wed uf kahdu pilfehdu, kur atro-
rodahs gimnafija; wiswairaf uf kuldigu un
Zelgawu. Jaimekli, pabeigufchi gimnafija
mahzibas gadus, dodahs uf Kreewijas augt-
skolahm. Schim brihscham ir kreetns pul-
zinsch jaimeklu — augstfoklu mahzeklu. Par
peem. Peterburgà ween ir lihds 50, kurpre-
tim Latweefchu jaimeklu buhs tikai kahdi
pahri desmit; tapat zitàs pilfehàs ari ir
kreetni pulzini augstfoklu mahzeklu — War-
schawà, Terbatà, Nigà, Mafkawà. — Wah-
zija, kur til kahdi 150 tuhftofchi ween Lei-
fchu, teef isdoti kahdi 4 waj 5 laifkrasti.
Pawifam newajaga domat, ka wini waloda
ne-attihstita, ka wineem naw deefgan rakft-
neeku. Deemu no deenas wini gaida til
fehchlastibas, kad atlautu wineem drufat
grahmatas. Tagad ir wineem jaw dandf
grahmatu farakftitas un wifas schahs grah-
matas ir farakftitas ar praktifku woluhu;
winas nebuht naw kahdas fapnu, jingu,
breesmigu romanu grahmatas, bet femtopi-
bas, dabas finibas, wehstures. Praktifkà
finà Leifchi ir til tahlu aifgahjufchi, ka wehl
naw greefufchi pilnigas wehribas uf tautas
dseju, lai gan tur ari ir fperfti kreetni foli
uf preefchu. Tiklihds Leifcheem tiks dotas
tahdas paschas teefibas, là Latweefcheem,
tad teefcham nar zeret, ka wini literatūra
ne tikai stahfees blakus Latweefchu literatū-
rai, bet deefin waj ahtri ween nepahrspehs
pehdejo.

Leifchu starpà, là Kreewu „Peterb. awises“
rakfta, tagad manama ftipra tantifka kufte-
fchanahs. „Tagad ir laifs,“ mineta awife
iffanz, „ka Kreewija scho tantifko kuftefchanos
Leifchu starpà nem fawas rokàs. Kreewijas
nahkamiba atkarahs tikai no tantibu attihsti-
fchanahs, pee lam finams weenai tantibai
nebuhs attihstitees uf otras rehkenu. Ja
isbara, ka Bruhschu Leifchi — un to ir fintu
tuhftofcheem — fawas zeribas loel uf Kreew-

wiju, tad Bahzeeschus uf wifu muhschu atschkir no Baltijas gubernahm. Un lai scho waretu panahkt, Kreewijai wisnewainigakee Uhdsekti. Winai tilai wajadsigs teem Leischem, kas dsihwo Kreewijas robeschäs, par skolas walodu attant Leischi walodu, ja tee paschi to luhgtos. Leischi literatura jaw pastahw, ari grahmatas isnahk winu waloda. Ja nu atlantu, ka Leischi mahtes waloda dabutu lasit grahmatas un awises, tad Leischi zentisees is Prubshijas tilt pahrzelti uf Kreewiju.

Peterburga. Kostiumu balle pee leelknaša Wladimira Melchandrowitscha 25. janvari, par kuru sawa laika ihfi sinots, atraduse „Wald. Wehstnesi“ tagad plajschu aprakstu. Geluhgtas bijuschas pawisam 250 personas. Sulaini tehpti Kreewijas agraku laiku maweriskos apgehbdos, ka Skuti, Waragi, Barneeschi, Streki u. z. Augstais Saimneeks bija Kreewu bojaru kastana, is 17 gadu-simtena; josta un sibda krella apkatle mirdseja bagatös brikantös. Keisariška Augstiba, Saimneeze, bija Kreewu bojarenes swehtku uswalkä is ta pascha gadu-simtena, pee kam winas apatschwahrki is selta auduma, kaschozinsch un galwas rota (kafschniks) bija ka apsehts pehrlehm un brikanteem. Pils sposchahs telpas ap plst. 10 wakara jahla pilditees bagati gresnoteem weeseem: bojarneem ün bojarenehm, wojewodeem, Warageem, Petscheneezem, Saporogas Kafakeem, Tatarneem, Kaulaseescheem u. z.; ari weens Widfemes ordena brunneeks bija redsams un pat weena nahra bija eeradusehs. Wifs spibdoschais weesu pulks rahdija jauki raibu bildi is Kreewijas wehstures. Daschi eerotschi, kas schè puschloja bagatos kostiumus, bija usglabajusches originali is israhditeem wehstures laikeem. — Ap plst. 10½ eeradahs Keisariškahs Majestetes: Keisars tagadejä jahjeju artilerijas generaku uniformä, Keisarene Kreewu zarenes kostiumä is 17. gadu-simtena. Apatschwahrki is selta auduma bija bagati gresnoti brikanteem, smaragdeem, rubineem un pehrlehm, ari masajs plezu mehtelitis bij apsehts dahrgeem afmeneem, zaunu ahdu kaschoks ar seltu isschuhts. Galwä Keisariškai Majestetei bija sudraba zepure ar diademü, apschuhä ar zaunu ahdu un mirdsosseem leeleem brikanteem, smaragdeem un pehrlehm, kas wairak schures nokahrahs uf plezeem. — Us trepehm Keisariškahs Majestetes tila apswiezinati no Augsteem Saimneekem, pehz Kreewu eeraduma, ar sahl-un-maifi, pee kam Wineem tila pasneegts raibi isschuhts Kreewu dweelis. Balli atklahja leelknašs Wladimirs Melchandrowitschs un Keisarenes Majestete ar polonesi. Zauträ weesba wilkshs lihds pulksten 4 rihtä.

Rastawa. Mahlu tranku fabrikantam Maslenikowam, ka „Rusl. Wed.“ sino, no kroneschanas komishjas usdots, pagatawot 400,000 mahlu kruhschu daschada leelumä un krahä, wifas ar walsts ehrgli apsilmetas. Schee tranki nodomati preeksch kauschu meelochanas kroneschanas swehtkös.

No Kolomas (Nowgorodas gubernä). No tuweenes „L. A.“ dabujuschas schahdu sinojumu: Zeru, ka mehš Kolomeeschi saweem mihskeem tautescheem, gan tuwu, gan tabtu gluschi sweeschi nebusim, jo laikraksti sawa laika ari no mums daschas sinas ir nefuschki. Ari scho reis es preezajos, saweem zeen. lastajeem sinot, ka ari mehš scheit gluschi uf weetas

nestahwam, bet daschus eewehrojamus fokus uf preekschu speram, ka par peemehru — dseedaschanä uf wairak balsim, kas dsimtenè, ka to laikrakstos lasam. Tas naw tas weenigais, ko ussahlfuschki kopjam, bet ari skolas un basnizas sinä ar stingreem sokeem uf preekschu ejam. Wifs riktejahs pee mums pehz mahzibu rahditaja, kas preeksch Kursemes ewangelijuma Lutera laukskolahm dots no Kursemes laukskolu wirswaldibas. Kreetns zentibas gars, ko muhsu uszihtigais skolotajs — Jrlawas audseknis Schlaga lungs weizina un pabalsta, walda muhsu skolas un attihstibas sinä. Esam sewim jaw skolu lihds ar luhgschanas namu ustajisuschki un turklaht ari par sawa skolotaja algu ruhpejusches. Pee mums eet gluschi zitadi, nelä to sawds kaiminds — Djerowä — redsam. Jebschu tur Peterburgas palihdsibas beedriba lihds schim arweenu palihdsigu roku ir sneegusi, tomehr tee to negrib eeskatit un grib paschi uf sawahm kahjahm sahkt stahwet. Ari mums Peterburgas palihdsibas beedribas muhsu skolas un basnizas wajadsiba dauds mihslehtibas zaur tagadejä mahzitaja Russka lunga dalibas nemischanu ir parahdijusi un lo ar pateizibu esam atsinuschki. Pee mums tilai ir seemas-skola, jo behrni pa wafaru ir pee mahju darbeem. Kä sazijis, muhsu skola ar sawu darboschanos nelahdi nepaleek palakä laukskolu noluhkam un eeriktei Kurseme. Tä ari schogad par seemas swehtkeem dabujam jauku un ne-aismirstanu brihtinu peedshwot, kas uf skolas labeem augteem un darboschanos sibmejahs. Jo skolotajs Schlaga lgs, ihpaschi uf to wakaru puhlinu netaupidams, dauds bij ruhpejees ar jauku tschetrbalfigu dseedaschanu, apgaismoschanu un behrnu swehtku wakara waizafchanahm un atbildehm to puschlodams. Tschetrbalfigas dseemas tapa no jaukta un wihru kora dseedatas. Tä wakara jaukumu ihpaschi wehl swehtku eglite pabalstija, pildita ar jaukahn ugunim un swehtku wakara dahwanahm, kuru swehtku dalibneeku azis, ihpaschi masahs swehtku draudsites aztinahs newareja beigt apluhkot. Weidsot tapa no mineta skolotaja masajai swehtku draudsei seemas swehtku wakara notikums atgahdinats un wispehdigi swehtku dahwanas isdalitas. Preeks bij dsirdot, ka zits no it maseem behrnneem jauki un pareisi prata atbildet. Kä pee maseem, ta leeleem, tee swehtki peeminä paliks, un sirdi aiskustinati greefamees, ka tee gani tur Betlemes laukds uf sawahm mahjahm, Deewu teikdami, par wifu, ko bijahm dsirdejuschki un redsejuschki. Ari dabas mahte, jebschu saltu, bija sawu leelo klajo telti ar swaig-nitehm puschkojusi, saweem swehtku behrneem jauku pahreeschanu nowehledama.

Lihds ar scho grihu ari saweem zeen. lastajeem sinot, ka pee mums ar muhsu skolas un basnizas buhschanu stahw. Schihš abas weetas atronahs weenä mahjä apatsch weena jumta. Kahdi 4 gadi jaw ir aistezejuschki, lamehr schi ehla ustajita, un skolas ka ari deewakalposchanas darbs schè uszihtigi koptis. Skolas sinä schi weeta atrodahs tahdä widuzi, kur wiswairak Latweeschu koloniju (— nelä Djerowä un Marini, kur ari Latweeschu skolas ir —) peekriht, kahdas simts un wairak werstes tahlumä. Teem tahstejem, kur wehl daschi jawi eebuhwneeki un mas pee rozibas ir, lihds schim wehl naw bijis eespehjams, sawus behrnus wifu seemas-sko-

las laiku skolä suhtit, bet ir tilai atsuhtijuschki uf pus skolas laiku, t. i. pehz seemas-swehtkeem, isnemot tahdus, kureem pee eeswehtischanas ja-eet. Jo wairak un pa leelakai datai Latweeschki ir Peterburgas un Nowgorodas gubernä nometuschees, sewim semi gan uf renti nehmuschi, gan pirkuschki, gan ari no krona dabujuschki. Tee eedshwojusches, it labi dsihwo un pahrtkeel. Latweeschki skolas sinä, waj nu pee Warines, Djerowas jeb Kolomas skolas peedalahs, bet ta leelaka data nem pee Kolomas skolas dalibu. Tas wispahrigais skolas behrnu skaitis, t. i. lihds skolas beigahm, sneedsahs lihds 70 skoloneem. Seemas-skola top pee mums to nedeku preeksch klufahs nedetas ar pahrklaufinaschanu, mahzitaja un draudses klahbuhshchanä flehgtä. Skolneeki tad atstahj katrs, til smalkä ka rupjä rakstä sawu prowes rakstu, kuri pehz mahzibas fatura top kahrtigi eeseti un usglabati. Ar kluso nedeku sahlot, mahzitaja lgs eesahk pee eeswehtijameem behrneem mahzibas, kur ari tad no wifahm zitahm Latweeschu kolonijahm eeswehtijamee behrni salafahs; mahziba eet lihds leeldeenai. Pa leeldeenu pahrbanditee un peenemtee jaunekli top eeswehtiti.

Par behrnu skolä suhtischannu waru sajit, ka muhsu Kreewu semes Latweeschki, t. i. tee tuwalee, ko pee Kolomas schè sinu, nepaleek Baltijas skolahm palakä. Tä pascha pagasta behrnu wezaki, par sawu skolä suhtamo behrnu — skolas apkopschannu klaht nerehkinot — maksä wehl trihs rbl. skolas-naudas par seemas-skolu. Ahrpagastneeki drufku no tam isschirahs. No eenahlfuschahs naudas top skolas un skolotaju wajadsibas segtas. Schini sinä mums ari Peterburgas palihdsibas beedriba lihds schim palihdsija. No paschu widus mums ari sawi skolas preekschneeki ir eezelti, kureem jarangahs par skolas labklahschannu un wajadsibahm, un kuri gada beigäs draudsei zel preekschä pahrsklatu par skolas un basnizas eenahlfchanahm un isdoschanahm. Sawai basnizinais esam ari pulksteni, kas laudis uf deewakalposchannu aizina, eegahdajuschki, kas ahxpusè ihpaschä torniti, ar kustu galä, ir eetaisits. Daudis ari pee mums stipri ween turahs pee sawas tizibas, un rets kahds ir atstahjis sawu tizibu. Lihds ar to ne-esam ari kuhtri sawu mihlo Deewu, til mahjäs, ka ari uf luhgschannu nannu nostagadami, peeluhgt, un ihpaschi swehtkös, tam jaukäs un wairak balsis dseedat, to teikt un flawet. Mahzitajs nahk pee mums 4 lihds 2 reifas par gadu. Skolotajs jo beeschaki muhs apmeklè, t. i. wafar', kad skolas naw, jo seemu winsch pee mums pastahwigi ir. Tahda buhschana til basnizas, ka skolas un zita sinä walda pee mums. Lai nu gan wifs tas naw til pilnigi, ka Baltija un zitur, tomehr salihdsinot pehz sawa mehra un spehka, deesgan labi, un ne ta, ka daschus warbuhgt greifi domä un ir lizees eestahstitees, ka scheit wifs tas truhkt, kas ar eeschfigu un ahrihu dsihwi stahw labä sawarä.

Simbirskä wifs ir lehtaks nelä Rigä, un til tapehz ka tur naw til dauds gataweschu un winu apdeenetaju. Biju ari kahdä Kreewu sahdschä, labi attachu no pilsehtas, apluhloju wifus stuhrus, eeskatijos katrä kaktinä un newareju noskatitees, zil farkani un brangi të zilweki, maifi un aisdaru pahdujuschki, ka godigam strahdneekam peenahlahs.

Bet kad falihdšinjau ar faweem mišteem tauteescheem, atgahdajos ari tureenes strahdneekus, wimu bahlās, saufsās seas, fstrandas un basas kahjas . . . Kā wini man pehdejā reišā zauri brauzot, kā swirbuki fahedahs uš wijas un ar pus sikkas un tšhetreem kartusefeem karstā saulē notureja pufdeenu.

Tapehž wehl muhsu tauta naw ubagu tauta, jo blakus šcheem ubageem stahweja ari diwi refui, tauti wihi. Bet wišā kreewu meestina neweena tahda ne-atradu. — Re-dseet, tauteeschi, waj juhs ne-esat mairat at-tištiti un bagatafi, neta leelā kreewu tauta. (B. S.)

Ahršemes šinas.

Politikas pahršats. Pee Anglijas par-lamenta atklahššanas, kas bija nolikta uš 3. februari, bija gaidams leels skandals, kuru sagatawojis pasihstamais tautas weetneeks Bradlows, kas no apafschnama jaw pahri gadu neteek peelaišts pee noswehriņasšanas un amata ispildiššanas, tadeht ka tas reiš iſfazijis, ka netizot Deewam. Bradlows so-liees eet to deenu uš parlamentu ar 100,000 wihreem, kas to pawadisot. Bradlowam dauds pekriteju, kas zaur tahdu lihdsfeeschanu grib parahdit fawu peekrišchanu un zaur to štutet wina leetu. Uš scho iſrihtojumu tai-sijuschees atbraukt Londone dauds zilweku iſ Bradlawa zolššanas apgabala un iſ zitahm malahm. Parlameta durwju fargi, kā fa-protams, nelaidihs Bradlawu eekšā, par to wimu lihdsghajjei šinams šipri kurnehs. Genent ar waru fawu sehdeklī winsch gan nemehginahs, jo Angli pahrat zeeni liku-mus un pastahwošchu kahrtibu un tapehž tahda masa zehlona deht ne-ufbruks parla-mentam. Wini zaur schahdu iſrihtojumu grib tikai pakaitinat apafschnamu un mora-liski peespeest, lai Bradlawu peelaištu pee fawa amata ispildiššanas. Tahdi iſrihtojumi galu galā tatschu parlamentam nepa-tiškami un padara daschas ruhpes; warbuht parlaments beigās palkausa Gladstona pa-domam, lai atkautu katram tautas weetnee-kam uštizibas swebrestibas weeta dot prastu uštizibas apsolijumu.

Ja lorda Kawendišcha un Borka nogali-naššanas leetā wehl buhtu pastahwejuse kahda schaubišchanahs, waj apfuhdsatee, kas pastahwigi leedsahs, pateesi ir šlepkawas, tad pehž Kareja išteikumeem apfuhdsatee peerah-diti par wainigeem. Karejs ir Dublinas waldbas lozellis un nesent tika apzeetinats kā dalibneeks pee leelahs Žhru šlepkawu ban-das, kas schim brihšchan Dublinā teek tee-fata. Karejs redsedams, ka newarot attais-notees, palizis par tā saukto krona leezneeku. (Par krona jeb lehnina leezneeku Anglijā nošanz tahdu, kas pats peederejis pee ap-fuhdsateeem, bet kas usnemahs dot leezibu pret faweem lihds apfuhdsateeem, ja zaur to war iſglahbt fawu dšihwibu un panahkt preeksch fawa noseeguma peedoschamu.) Ka-rejam tahda peedoschana tikuse peesolita un winsch išteizis wisu, ko šinajis. Pehž wina išteikumeem apfuhdsatee, kas lihds tam bija ištirejuschees droschi, tagad pilnigi fahclu-kuschchi, jo tagad wini fahjguschchi, ka wimu leegšchanahs wairš neta nelihdschš. Teesa nospreeduse isnemt wisus lorda Kawendišcha un Borka šlepkawibas dalibneekus iſ taga-dejas prahwas un toš teefat sewiškchi. Ka-

reja išteikumi deesgan pilnigi, tit ween par paschu šlepkawu bandas galwu winsch ne-spehjis dot pilnigas skaidras šinas. Schis šlepkawu galwa bijis wiseem pasihstams sem wahda Nr. 1. Wairat winsch par to ne-dabujis šinat, kā telegramma šinajuse, Lon-dones polizija esot Nr. 1. uš pehdahm.

Anguru tautas weetneeku šapulže Ugrons eefneedis peeprašijumu, zaur kuru tas pagehr no ministru preekschneeka iſskaidrojumu, ka-deht Widinas, Muššchukas, Schumlas un Widinas zeetokšchi pee Donawas Bulgarijā wehl ne-esot noplehsti, kaut gan tas Berli-nes lihgunna 52. punkti nošazits un waj Austreeschu waldbiba šperschot schai leetā so-lus. Kad ministru preekschneeks dos uš pee-prasijumu atbildi, wehl naw šinots.

No Spanijas teek šinots, ka Katalonijas kalnds iſzehlees tahds aukštums, ka to pat wišwezakee laudis tureenas kalnds naw pee-dšihwojuschchi. Tur tildauds sneega šasnidsis, ka ar rateem wairš newar pabraukt un pat kahjahm eet ir bailigi.

Konstantinopelē drihšumā gaidama masa suhtnu konferenze, kura leelwalstis grib no-špreest par Libanona generalgubernatora amatu. Leelwalstis 9. junijā 1861. gadā nolihga, ka Libanona prowinzes generalgu-bernators eezekams uš nošazitu laiku ar wišu leelwalstiju apštiprinajumu. Turku waldbas wara tadeht tika aprobeschota, ka sem winaš Libanona prowinzē notika leelas nekahrtibas pee tureenas kristigeem eedšihwotajeem. Ta-gadejā Libanona gubernatora Ruštama-Pa-šchas amata laiks beidsahs 11. (23.) aprili. Suhtnu konferenze šapulžeees Konstantino-pelē schinis deenas preeksch nospreeschšanas, waj Ruštams-Pašcha eezekams no jauna jeb waj mellejams zits schini weeta.

Generalis Juads-Pašcha, kas pagahjuscha gada beigās tika uš sultana pawehli apzeeti-nats, tadeht ka pee wišna glahses bij ru-najis asus wahrdus par tagadejo sultana waldbibu, tapad atkal iſ zeetuma iſlaišts, un sultans winam dahwinajis 500 Turku mah-zimu par šahpu nauđu. Šahsta, ka Ju-ads-Pašcha esot draudejis, nogalinates zeetumā zaur nomehredeschanos, ja wimu ne-atšwabinatu. Trihs deenas winsch pateesi atraidijis ehdeenu. Treschas deenas wakarā tas palizis šlims un wina draugi iſskaidro-juschchi sultanam, ka winam iſzeltos nelaba šlawa, ja Juads-Pašcha nomirtu. Bashaule tad šazitu, ka sultans wimu lizis šlepeni nogalinat. Pehž tam sultans lizis atšwa-binat Juadu.

No Tripolisas (Seemelu Afrikā) šino, ka kahds kauschu pulks ufbružis weenam turee-nas Italeeschu konsula namam, noplehšis tam Italeeschu walsts šihmi jeb wapeni un šalahwis konsula nama durwju fargu. Par scho atgadijumu Italeeschu suhtnis Konstan-tinopelē, grafs Korti, iſfazijis Turku wal-dibai štipru suhdšibu, pasinodams, ka Ita-lija jaw aissuhtijuse weenu brimū twaikoni, kuream dota pawehle, suhtit pee malas Ita-leeschu šaldatus, ja tas iſrahditos par wa-jadšibu. Tripolišā no Turku eedšihwotaju pušes pehdejā laikā pret tureenas Italeescheem daschlahrt notikuschas nekahrtibas waj uf-bruškšanas un tadeht domajams, ka Itali-jas waldbiba schoreiš pastahwehs uš wainigo apštrahpeschamu, jo zitadi Italias gods un šwars Tripolišā paliktu par apšmeeku. Un it ihpashchi Tripolišā Italias waldbiba grib

usturet fawu šwaru, jo wina grib eenemt Tripolisu preeksch Italias tapat kā Fran-zija eenehmuse Tunisu.

Šihnas juhra notikuschas schahdas kugu breefmas: Kā kahda ahršemes awiše šino, tad damšflugis „Kinnmore Castle“ no Londonas uš Šihnas pilšetu Hongkongu braukdams dabuja uš Šihnas juhras peedšihwot breef-migu aukū, tā ka kuga preekschas seena tika eelausta. Bafascheeri (kuga zekineeki) fawā naktis ufwalkā eebehga mašchinu ruhme, bet drihs uhdens winus no tureenes aisdšina un wini raudšija glahbtees kuga laimās. Wimu starpā bija 4 seeweetes. Breefmiģee wilni draudeja laiwu apgahst. Bupšlikee zilweki laiwā zeeta breefmigi no šalkuma un šlah-pehm, tā ka seeweetes norija wilnaimu ma-troschu krellu, lai waretu apmeerinat pahr-leeku šalkumu. Weens wiršneeks no šalkuma palika ahrprahtā un eehezja juhrā. Žetortā deenā kahds Frantschu kugis eeraudšija ne-laimigos un toš pee sewis usnemdams iſ-glahba no nahwes. Ar damšflugi „Kinnmore Castle“ gahja pasušchanā 40 Šihneeschu ma-troschi, kapteinis un pirmais wiršneeks.

Seemel-Amerika. Lawrensburga pee Dheio upes zaur pluhdeem pilnigi iſpostita. No Guwilas iſpostita seemel-rihta data, zaur to 8000 zilweku palikuschi bes pajumta. Dsche-feršomitā (Žndijanas walsti) 5000 zilweku, Ņu-Albanijā (Žndijanas walsti) 600 šamiliju, un Ņu-Portā (Kentukis walsti) 3000 šami-liju bes pajumta. Zaur pluhdeem lihds schim 35,000 strahdneeku palikuschi bes darba. Tautas weetneeku šapulže atwehlejusē wal-dibai 100,000 dolaru preeksch pirmahs pa-lihdsibas. No dauds Seemel-Amerikas ma-lahm šahst uš nelaimes weetu suhtit dahwanas.

Kas ir tautiškee laikraksti?

(Statess Nr. 5.)

„Latweeschu Awises“ 1822. gadā fawu gaitu usnehmuschas, tā tad wairat par 60 gadeem Latweeschus apzeemojuschas. Ja gri-betum pilnigi pahšpreest, waj „Latweeschu Awises“ fawā garaja muhschā Latweeschu wa-lodu, tautas šwehtalo gara mantu, uštireju-schas tihru, nefawasatu ar Bahzu walodas kankareem, tad mums wiš „Latw. Awischu“ 60 gada gahjumi buhtu ja-šlafa un pehž Latweeschu walodas šikumeem janoswer; bet lašitaju pazeetibu negribedami welti walkat, eewehrosim tikai kahdus „Latw. Awischu“ gada gahjumus un ihpashchi toš, kam mah-zitajs Schulz bija par apgahdataju (redak-toru). Kapehž iſ Schulza laikeem „Latw. Awises“ šeh eewehrojām, uš tam muhs šku-binaja diwas leetas: 1) A. Bielensteins, Latweeschu walodas šlawenais pratejs, no-šanzis Schulzu par Latweeschu tautas draugu*) un 2) Schulzs bija „Latweeschu draugu beedribas wezajajs,“ kā winsch pats sewi no-šanzees „Latw. Awises;“) turklahst „Lat-weeschu Awises“ stahw „Lat. draugu beedri-bas“ (Lettisch-literarische Gesellschaft) šinā un Schulzs pats „Latweeschu Awises“ išteizis, ka winsch Latweeschus mihtot. Schahdas rindinas, no Schulza rakštitas „Latweeschu Awises“ 1861 Nr. 52, muhsu wahrdus ap-leezinahs:

„Latweeschu draugu beedriba, kas nemi-

*) Statess A. Bielensteina „Lettische Grammatik.“ tur rakštits: „Dem Freunde des lettischen Volkes, Pastor A. Schulz zu Mitau“ u. t. pr.

**) Statess „L. Aw.“ Nr. 44 1831. g.

tejahs jums Latweescheem schihs muhsu Awises gabdat, tadeht la schi no firde subdejahs par Latweescheem. Schee 90 Latweeschu beedri no paschas angstalas libdi pat semai lahtai, ir wihri, kureem pats Deews usfizejis to amatu un darbu, juhju dwehseles, juhju firdis, juhju garigu un laizigu labklahschanu kopt un wairot. Schee schihs Awises ar gudru prahtu un mihligu firde Latweescheem apgahda, lai tahs jums buhtu neween par laika kawekli, bet wiswairaf par gaismoschamu un stipru ihstu palihgu it wisas leetas tiklab laizigas, ka garigas, to zeku jums rahdidas un fataisidamas, kas pehz Deewa Tehwa prahta bes maldischanahs wada pee ihstenas laimes scheid laizigi un tur muhschigi. — Bet, mihlee Latweeschi, wehl kahdu wahrdu teifschu, la tahds, kas 13 gadus uf jums runajis un nekahda leeta jums naw sawu firde apflehpis. Galwina jaw paleel firma un nesim, zil ilgi tas kungs wehl mani grib turet par sawu kalpu, kas lai strahda pee jums, saweem mihleem Latweescheem. Ja sawu mihlaku Zelgawas draudsi koptot, manim wehl kahda stunda jeb deena atleel, tad schis ir un paleel mans preeks un mana luste: to it wiseem Latweescheem par labu wallat zil spehdams. Jo Latweeschus turu sawa firde un galwa un tos nepeemirstu ne preeku ne behdu deenas. Tizu, la to jaw esmu jums daschlahrt israhdijs, tiklab Kursemē la Wahzsemē buhdams. Ko labu pats baudijis, to ar jums esmu dalijis, — kas manu firde eekustinajis, tas ir jums bij jasun, — la jaw draugs ar draugeem dara.“

Ka lasitaji buhs dsirdejuschi, tad Latweeschu draugu beedriba nopuhlejahs ar Latweeschu walodu, tapehz buhtu jadoma, ka „Latweeschu Awises“ atradisin Latweeschu walodu jo tihru ihpachi tanis gaddis, kur schihs Latweeschu draugu beedribas wezalais pats „Latw. Awisehm“ par redaktor; bet ta domadami, alotumees. Paschfistisim peemehra deht „Latweeschu Awischu“ 1861. gada gabjumu un mehš tur atradisin neslaitamus wahrdu ar Wahzu wahrdu astehm: **Enlenderi** (Angli), **Sardinjeri** (Sardineeschi), **Indijeri** (Indeeschi), **Kineseri** (Sihneeschi) u. t. pr. u. t. pr., lai gan Juris Allunans 1857. gada Mahjas Weesi bija isskaidrojis, ka naw jaraksta **eris**, bet **ectis** un pee semju nosaufumeem wahrdis „feme“ la aste libdi weklahs (Wahzeme = Wahzija u. t. pr.) Ja „Latw. Awises“ gribeja buht Latweeschu tantifsk laikraksts, kas is tautas walodas istrenz wisus Wahzu walodas kantarus, tad winahm wajadsjeja pirmajahm atswabinatees no tahdeem **ereem** un **ureem**, bet winas til tad tos jahka atmetst, kad jaw wisi Latweeschu laikraksti tos bija atmetuschi. Netikai tos, la „Latw. Awises“ schini fina bija tahs pehdigahs Latweeschu laikrakstu starpa, bet wehl wairaf: winas, kur til waredamas, Latweeschu wahrdu starpa usnehma bes wajadsibas Wahzu wahrdu: antworte, eisenbahnis, silberscheines, sparake, reisot, reisneeks, eeriktet, peemelbetees u. t. pr., u. t. pr.“ Ar kahdu nodomu to darija, ja ne ar to, lai jaw deesgan pahrwahzoto Latweeschu walodu wehl wairaf pahrwahzotu un to darija „Latweeschu“ draugu beedribas wezalais „Latweeschu Awises“, kas wehl sawa 40.

muhscha gada Latweeschu tautas dahrgako mantu, walodu, ar schahdeem kanfareem apfehija! Tapat schini 40. gada gabjuma atronam teikumus, kur wahrdi pehz Wahzu walodas lahrtibas salikti: „Kahdas mahzibas to septinu Greeken pasauls gudru“; „zilweks, mahzees fewi **paschu** pasiht“, Latweetis jala: **pats** fewi pasiht“, u. t. pr.

Kad laikraksts jeb grammatas jarima jeb jaraksta par angstahm walsis lectahm un pasauls gudribahm, par mahkslahm un sinatnehm, tad neweena waloda nepeteel, neaisnehmusees kahdus nosaufumus, kahdus wahrdu no zitahm walodahm, kas la rakstu walodas wezalas, ihpachi no Greeku un Latinu walodahm. Jo leela, pat apbrihnojama mehra un daudsumā to darijuschi Wahzeeschi sawas teizamās grammatas, ta la wineem tagad tahdas leelas sweschu wahrdu grammatas (lai waretu saprast sawds raksts usnemtos sweschos wahrdu), kahda mums Latweescheem bibbele. Ja Latweeschi sawu awischnezibu gribehs pazelt uf angstaku stahwolli, tad wini newarehs istikt bes sweschem wahrdeem, la to beidsamee gadu desmiti deesgan peerahdijuschi; bet ne muhscham wineem newajadschs to swescho wahrdu til daudis, zil Wahzeeschi sawa rakstu waloda usnehmuschu; tapehz la Latweeschu waloda uftaupijuse leelaku spehku, formu bagatibu, naw tahda nobiluse un farauftita, kahda ir tagad Wahzu waloda, lai gan Latweeschu rakstu waloda no ne-Latweescheem un pahrwahzoteem Latweescheem pehz eespehshanas spihlata un wahjinata.

Kad Latweeschu rakstu waloda grib usnemt sweschus wahrdu, tad tas jadara eewehrojot walodu likumus; bet newis ta, la to par peemehru Schulzs darijis „Latweeschu Awises.“ Kahdus teikumus sche ussimefim: „Tahs **gubernementis**, kas pee muhsu juhwas, sawz par **Waltikahm**.“ — tahdas eewainotas silberscheines wehl ir derigas: 1) kur silberscheines Nummeru un **Direktera** un **Kasirera** apakschraftitus wahrdu war lasit — —.“

Kad Latweeschu waloda grib usnemt sweschus wahrdu, tad wismasalais teem jatstahj burti **f**, **h** und **o** (skaidrais o, newis Latweeschu jumis o, kas skan la ua), tapehz nepareisi, kad sweschds wahrdis raksta **f** weeta **p** jeb **w**, **o** weeta **u** und **h** atmet, la to Schulzs darijis „Latweeschu Awises.“ Mehš tur atrodam wahrdu: **Awrika**, **Adolps**, **Erpura**, **Wlorenze** (Florenze), **Pranzis** telegrawis (telegrafs), **grawis** (grafs), **wirts** (firts) u. t. pr. Wisds schinis wahrdis nepareisi **f** weeta rakstis **p** jeb **w**. (Latweeschi war it weegli eemahzitees **f**, **h** und **o** ifrunat, jo zitadi Latweeschu behmi skolās newaretu eemahzitees Wahzu wokabulus un daschs labš Latweetis til kreetni eemahzahs pa wahziski, ka pat kaunahs wehlafi runat pa latwiski, laikam labaki saprasdams pa wahziski.) Tapat atrodam wahrdu, kur **h** atmetis jeb **o** weeta rakstis **u**, par peemehru: „Leepajas ehrgelu taijitajs **Erermanns** (Herrmann weeta)“; tad „**umitete**“, kur wajadsjeja: **komiteja** u. t. pr.

Wehl waretum Schulza waloda usrahdit daudis un daschadas nepareisibas pret Latweeschu walodas likumeem, bet lai schim brihscham peeteel, jo lasitaji jaw buhs deesgan pahrelezinajuschees, la „Latweeschu Awises“ sem Schulza redakcijas naw ta ko-

pujchas Latweeschu walodu, la tantifskam laikrakstam peenahlahs, to mehginajam peerahdit. (Turpmat wehl).

Rigas Latweeschu beedribas gada pahrsfats,

kas druktats beedru rotas atrodahs, leezina, ka beedribas dsihwe notezejuscha gada bijuse jautra un felmiga, ka beedribas isrihkojumi ihpachi teaters un jautajeemu wakari, peerahdijuschi libdi schim nepeedshwotu peewillshanas spehku, ka beedru skaits ir wairojees un la beedriba pehz delbeschanas procentu nowillshanas palikuse bagataka par 2014 rbl. 15 kap.

Pehz daudsfahrtigeem publineem tagad ir reis panahka walodibas apstiprinashana preeksch sen nodomas likumu pahrgrofschanas un proti tahda lahrtā, ka beedribas likumu § 2 tagad skan schahdi:

§ 2. Preeksch scha mehra beedribai atkauts isrihkot preeksch saweem beedreem, wini familijahm un weeseem balles, maskarades, dantschu-, musik- un literariskus wakarus, jautajeemu wakarus un teatra israhdischanas, dibinat bibliotekas, kopt dseedashamu, apgahdat grammatas, awises, laika rakstus un zitatus periodiskus isdewumus, usajinat spezialistus deht preekschlasichanahm par daschadahm finibahm u. t. pr.

Noscheshojams, ka notezejuscha gada, neskatotees uf luhguma atjaunoschamu, ari naw idewees dabut atwehleschamu preeksch wispahrigas Aleksandra kapitāla krahshanas, Aleksandra skolas dibinashanai par labu. Zaur procentehm un maseem dahwinajumeem Aleksandra kapitāls gada laika pawairojees no 5129 rbl. 46 kap. uf 5585 rbl. 16 kap. Zil daudis wairaf nebuhtu schis kapitāls wairojees, ja buhta atwehleta bijuse wispahriga naudas lasichana!

Pagahjuscha gada notezeja 25 gadi, lamehr kreetnais tauteetis Krihschahns Waldemars, agralais Peterburgas Awischu redaktors, usihtigi nodarbojahs Latweeschu rakstneezibas laika un weizina kreetnijas un ari Latwijas lugneezibas uffelschamu un usplauschamu. Muhsu beedriba, kas tuhlin pehz sawas nobinashanas Waldemaru ezehla par sawu gada beedri, schini eewehrojama laikmeta luhkoja parahdit sawu zeenischamu zaur to, ka wina ar jubilara laipnu atwehleschamu nospreeda beedribas nama islahrt jubileeke bildi, mahletu elas krahfas. Taj Kr. Waldemara kreetni darbi mums deretu par labu preekschijumi!

Notezejuscha gada zaur lahrtibas komijas gabdashamu ir isrihkotas tikuschas 10 balles, 2 dantschu wakari, 3 masku-balles, 1 puks-balle, 1 tehjas-wakars, 1 musikalisks wakars, 1 goda-maltite (gada swehtds), 2 konzerti un 4 isbraukschanas satumds. Bes tam wehl ir isrihkota tikuse weena benefiz-konzerte dseedataju wadonim Ahrgalim par labu. Pee wiseem scheem isrihkojumeem (benefiz konzerti nerehkinot) peedalijahs kopā 10523 un no wineem eenehna kopā 6371 rbl. 16 kap. Wisas isdoschanas istaisja 3592 rbl. 38 kap., ta la palika skaidris atlikums 2778 rbl. 78 kap. Gewehrojams, ka atlikums no isbraukschanahtu satumds, neskatotees uf to, ka 2 isbraukumi tika isrihkoti pa dselszketu, kas arweenu ir sawe-nots ar leelalahm isdoschanahtu, salihdsinajot ar aispehrnajo gadu ir audis no 529

*) Wisi dsche wahrdi is „L. Aw.“ 1861. gada gabjuma.

